

QuickScan Opsporen Ontplofbare Oorlogsresten

‘Brinken in de Zoom’ Gemeente Harderwijk

IDDS Explosieven B.V.

Datum : 21 juli 2022
Kenmerk : A2886-04/KMA/QS1
In opdracht van : Brinken in de Zoom B.V.
Auteur : [REDACTED] (historicus)
Status : Definitief
Versie : 1.0

ACCORDERING

QuickScan Opsporen Ontploffbare Oorlogsresten 'Brinken in de Zoom'
Gemeente Harderwijk
Kenmerk: A2886-04/KMA/QS1

Benadrukt wordt dat onderhavige rapportage geen historisch vooronderzoek conform het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontploffbare oorlogsresten (CS-VROO-01) betreft.

Afbeelding voorpagina: Luchtfoto van voor de Tweede Wereldoorlog van Harderwijk. Bron: Beeldbank NIMH, collectie Foto Technische Dienst Luchtvaartafdeeling, objectnummer 2011-0212.

Gezien en goedgekeurd door		Functie	Datum	Handtekening
Organisatie	Naam			
IDDS Explosieven B.V.	[REDACTED]	Historicus Adviseur Opsporen Ontploffbare Oorlogsresten	21 juli 2022	[REDACTED]
IDDS Explosieven B.V.	[REDACTED]	Senior Adviseur OOO/ munitietechnicus	21 juli 2022	

© IDDS Explosieven B.V. Alle rechten voorbehouden.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding van de QuickScan ontplofbare oorlogsresten	4
1.2	Historisch vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten	5
1.3	Overzicht geraadpleegde bronnen.....	7
2.	Analyse onderzoeksgebied.....	8
2.1	Toetsing historisch vooronderzoek	8
2.2	Resultaten vooronderzoek	9
2.3	Aanvullende bronnen	11
3.	Conclusie en advies.....	14
3.1	Conclusie	14
3.2	Advies.....	15
	Bijlage 1: Protocol spontaan aantreffen ontplofbare oorlogsresten	16

1. Inleiding

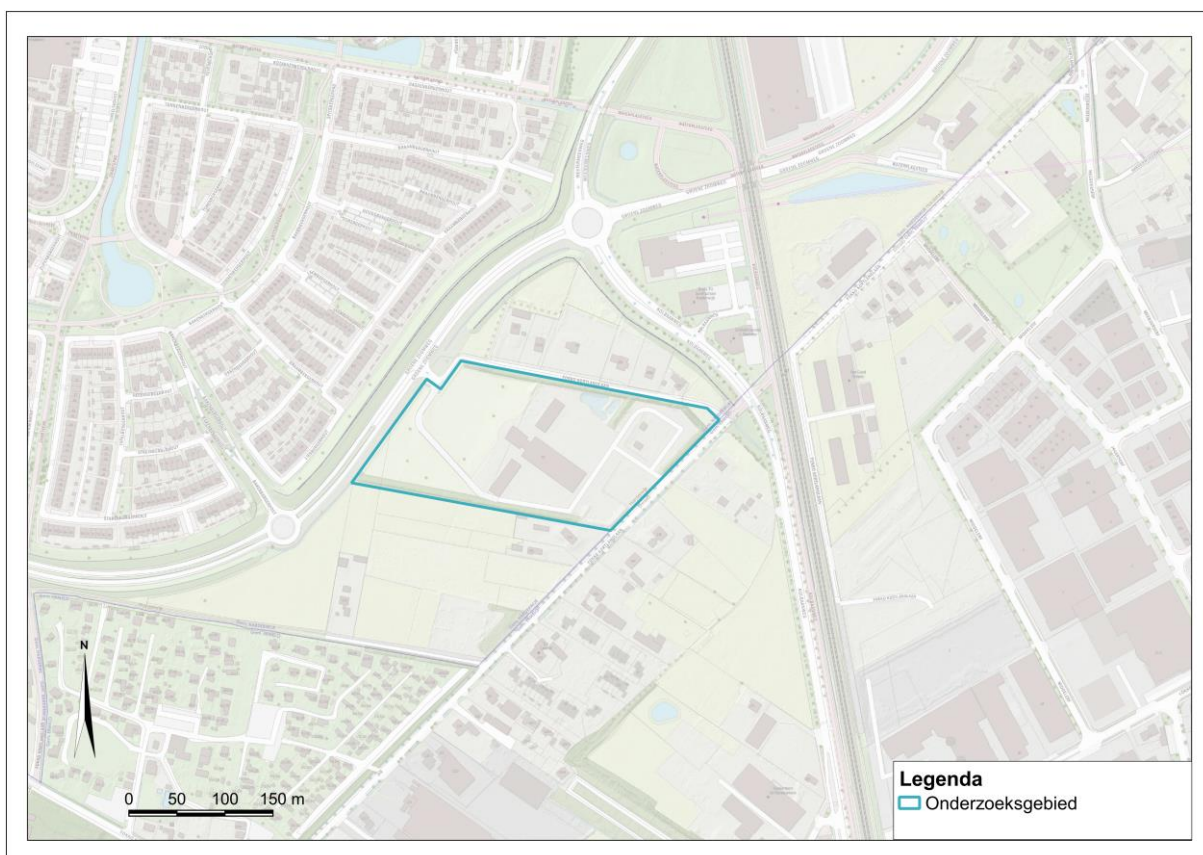
1.1 Aanleiding van de QuickScan ontplofbare oorlogsresten

In de nabije toekomst staan diverse grondroerende werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied Brinken in de Zoom te Harderwijk gepland. Door de opdrachtgever is gevraagd een QuickScan naar ontplofbare oorlogsresten uit te voeren voor het onderzoeksgebied. Achtergebleven ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog in de Nederlandse bodem kunnen een risico vormen binnen de realisatie van een project.

Vanzelfsprekend is het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten gevaarlijk, maar naast de veiligheidsrisico's kan ook druk op planning en budget ontstaan. Hiernaast is er in de Arbeidsomstandighedenwet (artikel 4.10) een verplichting jegens de werkgevers opgenomen dat deze de risico's van het werk in kaart moeten brengen:

'In alle gevallen waarin gevaar voor de veiligheid of gezondheid van werknemers kan bestaan door de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten, wordt, alvorens werkzaamheden worden aangevangen, hiernaar een oriënterend onderzoek ingesteld.'

Derhalve dient er tijdens de voorbereiding van een project altijd gekeken worden of er tijdens de uitvoering van het project risico's zijn doordat er zich in het onderzoeksgebied mogelijk ontplofbare oorlogsresten bevinden. Deze QuickScan OO is een oriënterend onderzoek.

Figuur 1: Het onderzoeksgebied Brinken in de Zoom te Harderwijk is weergegeven met blauwe omkadering.

1.2 Historisch vooronderzoek ontplofbare oorlogsresten

Na raadpleging van de VEO Bommenkaart¹ blijkt dat er, voor zover bekend, voor het onderzoeksgebied nog geen compleet dekkend historisch vooronderzoek naar ontplofbare oorlogsresten is uitgevoerd. Wel is in directe nabijheid een vooronderzoek uitgevoerd voor de spoorlijn Ermelo- Harderwijk, waarbij een klein deel van het onderzochte gebied het onderzoeksgebied Brinken in de Zoom overlapt (zie onderstaand figuur).

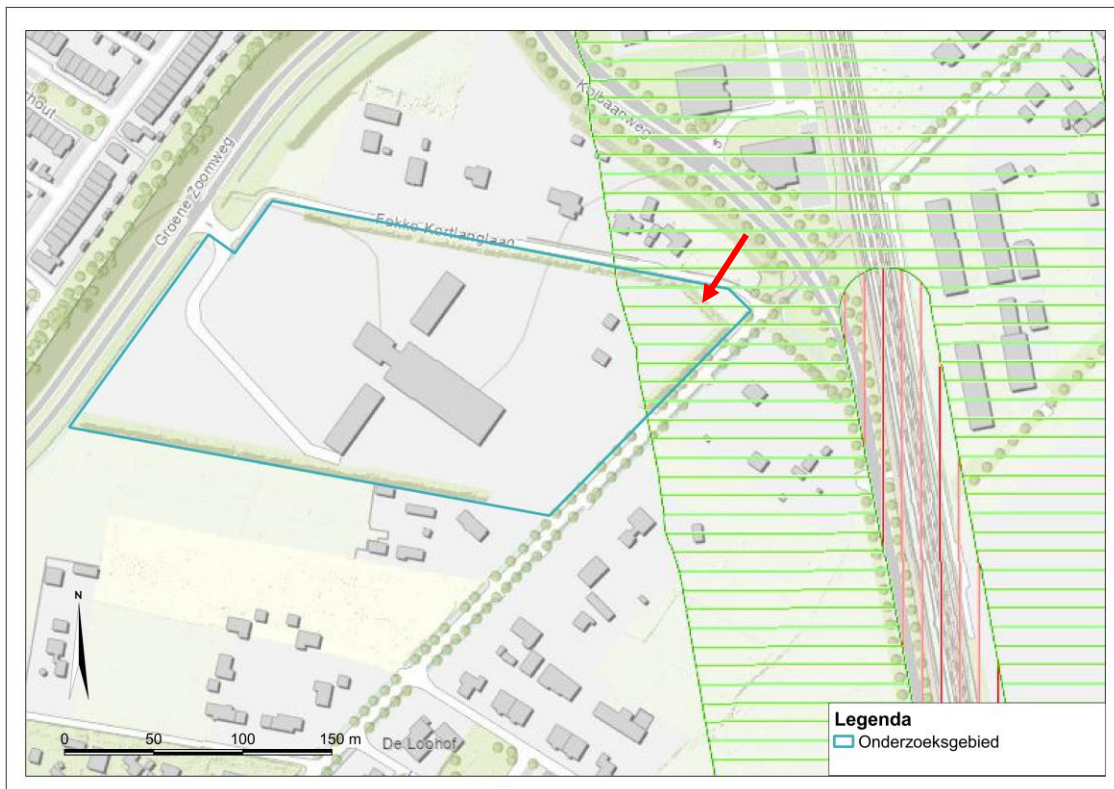
Figuur 2: Op basis van de VEO Bommenkaart blijkt dat een deel van het onderzoeksgebied binnen het reeds onderzochte gebied valt. Bron: VEO Bommenkaart.

Dit vooronderzoek, met titel 'PGO Veluwe (ROZ-139)' is door de opdrachtgever aan IDDS Explosieven B.V. geleverd. Het onderzoek is in 2018 uitgevoerd door de firma AVG, in opdracht van ProRail en richt zich op de nabijgelegen spoorlijn. Op basis van de digitale GIS omgeving van ProRail (Railmaps) is te zien dat dit gedeelte binnen een gebied ligt dat niet verdacht is op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten (zie figuur 3). Dit komt overeen met de bodembelastingkaart van het historisch vooronderzoek², waarop in de nabijheid van het onderzoeksgebied Brinken in de Zoom, op circa 75 meter afstand een verdacht gebied is afgebakend (zie figuur 4).

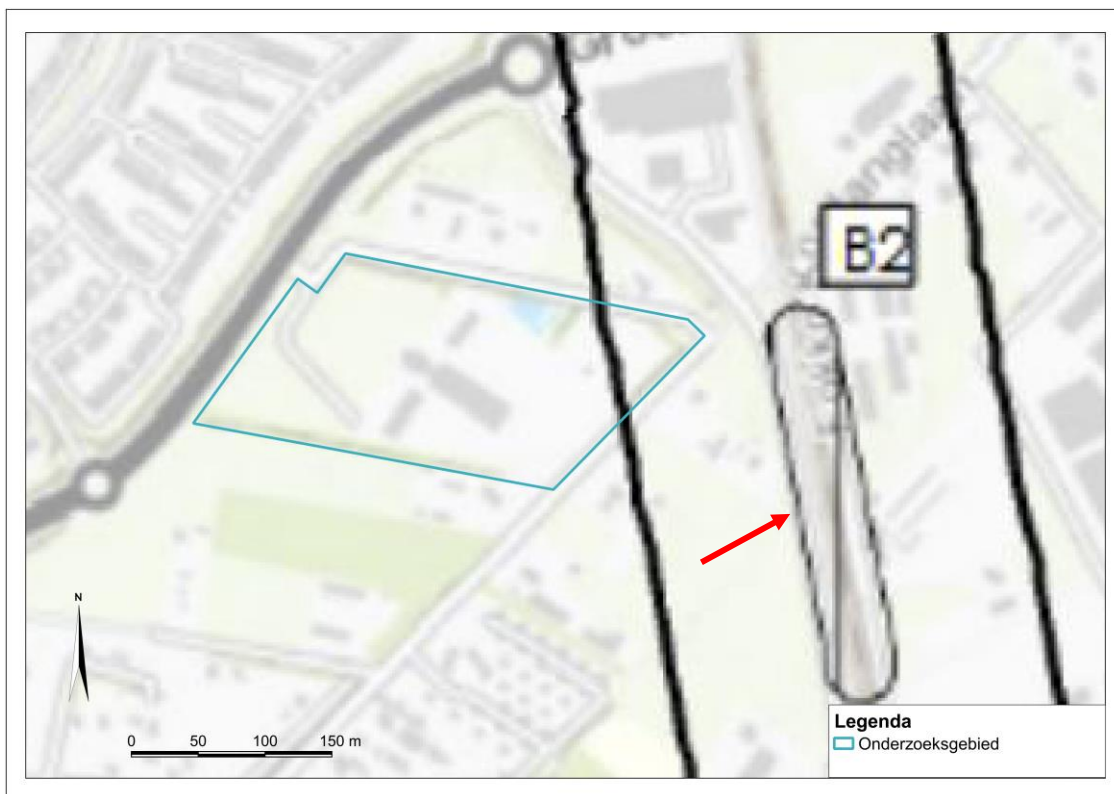
In hoofdstuk 2 wordt een nadere uitleg gegeven inzake het verdachte gebied uit het historisch vooronderzoek PGO Veluwe. Daarnaast zijn door IDDS Explosieven B.V. ook aanvullende bronnen geraadpleegd voor het nog niet onderzochte deel van onderzoeksgebied Brinken in de Zoom, om voor dit gebied een indicatie te verkrijgen of het onderzoeksgebied tijdens de Tweede Wereldoorlog te maken heeft gehad met oorlogshandelingen die doen vermoeden dat er ontplofbare oorlogsresten in de bodem zijn achtergebleven. De resultaten worden eveneens in hoofdstuk 2 besproken.

¹ VEO Bommenkaart. Adviesbureaus aangesloten bij de Vereniging Explosieven Opsporing delen op dit platform onderzoeksresultaten en wisselen kennis en informatie uit.

² Het onderzoek uit 2018 is de basis voor de resultaten in RailMaps.

Figuur 3: Op de digitale kaart van ProRail valt te zien dat een deel van het onderzoeksgebied Brinken in de Zoom onderzocht is en niet verdacht is op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten (zie rode pijl, de groene kleur duidt op een niet verdacht gebied). Bron: RailMaps.

Figuur 4: Uitsnede van de bodembelastingkaart. Hierop valt het onderzoeksgebied buiten verdacht gebied, dat is aangeduid met B2 (en de rode pijl). Bron: Vooronderzoek PGO Veluwe.

1.3 Overzicht geraadpleegde bronnen

Naast het eerdergenoemde historisch vooronderzoek zijn ook onderstaande bronnen geraadpleegd bij het uitvoeren en opstellen van deze QuickScan ontplofbare oorlogsresten, om een beter beeld te krijgen van het onderzoeksgebied:

- [VEO Bommenkaart](#);
- [TopoTijdreis](#);
- [Verliesregister Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945](#);
- Beeldbank van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH);
- Collecties 409 en 575 van het NIMH;
- G.J. Zwanenburg, *En nooit was het stil...Kroniek van een luchtoorlog* (dl 1&2; Den Haag 1991-1993);
- M. Middlebrook en C. Everitt, *The Bomber Command War Diaries. An operational reference book 1939-1945* (Leicester 1996);
- Roger A. Freeman, *Mighty Eight War Diary* (New York 1981);
- Collectie luchtfoto's van Harderwijk in bezit van IDDS Explosieven B.V.:
 - o Luchtfoto van 9 september 1943, bron onbekend (ook sortienummer en fotonummer zijn niet bekend);
 - o Luchtfoto van 9 oktober 1944, bron onbekend (ook sortienummer en fotonummer zijn niet bekend);
 - o Wageningen University Library: Luchtfoto van 15 maart 1945, sortienummer R4/1978, fotonummer 3096, schaal 1op 10.800;
 - o Luchtfoto van 28 augustus 1945, bron onbekend (ook sortienummer en fotonummer zijn niet bekend).

2. Analyse onderzoeksgebied

2.1 Toetsing historisch vooronderzoek

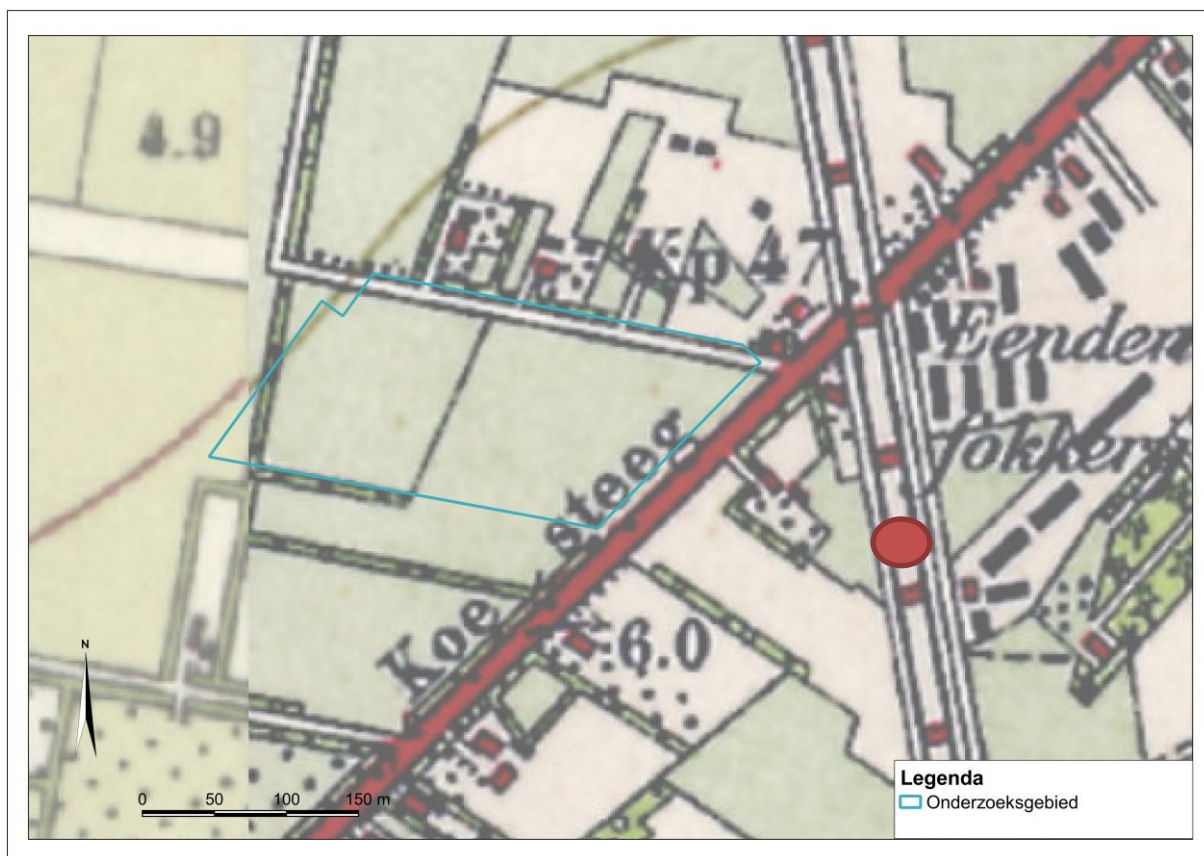
Het onderzoek is in 2018 uitgevoerd conform de toen geldende norm, het Werkveldspecifiek certificatieschema voor het systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE). Onder deze norm dienden diverse bronnen geraadpleegd te worden. Sinds 2021 dienen historische vooronderzoeken naar ontplofbare oorlogsresten te voldoen aan het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse OO (CS-VROO). IDDS Explosieven B.V. heeft het historisch vooronderzoek voor de spoorlijn getoetst aan de gebruikte bronnen.

Bron	Raadplegen bronnen		Geraadpleegd in het vooronderzoek
	Verplicht WSCS-OCE	Verplicht CS_VROO	
Literatuur	✓	✓	✓
Gemeentelijk & Provinciaal archief	✓	✓	✓
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)		✓	✓
Nationaal Archief Den Haag (NA)		✓	✓
Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)	✓	✓	✓
Semi-statisch Informatie Beheer (SIB)		✓	✓
Luchtfotocollectie Wageningen Universiteit (WUR)	✓	✓	✓
Luchtfotocollectie Kadaster (KAD)	✓	✓	✓
Luchtfotocollectie National Collection of Aerial Photography (NCAP)		✓	
Krantenberichten		✓	✓
The National Archives UK, gegevens aangaande luchtaanvallen door de Royal Air Force		✓	✓
Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH), collectie 575 Bureau Inlichtingen / Duitse verdedigingswerken		✓	✓
Bundesarchiv-Militärarchiv		✓	
Kadaster		✓	✓

Op basis van de geraadpleegde bronnen, voldoet het onderzoek niet geheel aan de norm van het CS-VROO. Zo zijn er geen archiefstukken geraadpleegd van het Bundesarchiv-Militärarchiv (BaMa) en van de luchtfotocollectie NCAP. IDDS Explosieven B.V. heeft een korte zoekslag gedaan in beide collecties, waarbij gekeken is naar de datum waarbij een luchtaanval is geweest in nabijheid van het onderzoeksgebied (zie paragraaf 2.2). Dit heeft geen concrete resultaten opgeleverd.

2.2 Resultaten vooronderzoek

Op basis van de bodembelastingkaart is te zien dat het onderzoeksgebied Brinken in de Zoom niet verdacht is op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten, maar dat in directe nabijheid (circa 75 meter) wel een verdacht gebied is afgebakend. Dit gebied is verdacht ten gevolge van de beschieting van een trein op 4 augustus 1944 op de spoorlijn Harderwijk- Ermelo door geallieerde vliegtuigen. Volgens één geraadpleegde bron stond bij kilometerpunt 46.800 een trein.³ Om 14:25 uur vielen zes *Mosquito* toestellen deze trein aan. Op onderstaande topografische kaart van 1944 is het onderzoeksgebied weergegeven en kilometerpunt 46.800.

Figuur 5: Met de rode cirkel is kilometerpunt 46.800 weergegeven. Het onderzoeksgebied (zie lichtblauwe omkadering) ligt op circa 75 meter van het onderzoeksgebied. Bron: Topotijdreis.

De firma AVG heeft het gebied afgebakend met een straal van 25 meter rondom het hart van de spoorlijn nabij kilometerpunt 46.800 waarbij uitgegaan is van een trein van 250 meter lengte (locomotief inclusief wagons). De afbakening hiervan valt te betwisten daar er conform het WSCS-OCE voor luchtaanvallen geen specificaties zijn weergegeven die een gebied verdacht verklaren op specifiek deze oorlogshandeling. De gekozen buffer van 25 meter van het boordwapengeschut is daardoor door AVG willekeurig (en daarmee arbitrair) gekozen. IDDS Explosieven B.V. heeft een poging gedaan om extra resultaten voor de aanval op 4 augustus 1944 te achterhalen, omdat de luchtaanval op slechts circa 75 meter van het onderzoeksgebied Brinken in de Zoom plaatsvond:

- Publicatie *En nooit was het stil*: geeft inderdaad aan dat op 4 augustus treinstel 1414 door vliegtuigen werd aangevallen. De auteur geeft aan dat het vermoedelijk toestellen van de Amerikaanse 8th Airforce moeten zijn geweest, maar het type toestel wordt niet genoemd.

³ Historisch vooronderzoek 'PGO Veluwe (ROZ-139)', kenmerk 1662183-VO-02-ROZ-139, d.d. 2 maart 2018 (firma AVG), p. 75.

- Publicatie *Might Eight War Diary*: op basis van bovenstaande publicatie is gezocht op de datum 4 augustus 1944, maar er zijn geen resultaten gevonden. In ieder geval wordt wel duidelijk dat de toestellen die werden ingezet om de Amerikaanse bommenwerpers te escorteren? bestonden uit de P-51 en P-47, en niet de genoemde *Mosquito*'s.
- Archiefstukken van de RAF Second Tactical Air Force (2ndTAF): omdat de Britse luchtmacht vloog met *Mosquito* toestellen, zijn onder andere de archiefstukken van de 2ndTAF geraadpleegd. Er zijn geen resultaten gevonden voor de aanval op 4 augustus 1944.

Daarnaast is:

- het niet duidelijk wat het spreidingspatroon van de aanvallende toestellen was (was dit 25 meter of juist meer, hier is nog geen gedegen onderzoek naar gedaan);
- het niet duidelijk of de trein daadwerkelijk bij kilometerpunt 46.800 stilstond voordat deze werd aangevallen;
- door de firma AVG een afstand van 250 meter aangehouden voor de lengte van de trein, maar is dit gedaan (puur en alleen) op inschatting.⁴ Het is niet bekend hoe lang de trein in werkelijkheid was;
- door de firma AVG het gebied dat verdacht is op boordwapengeslacht verticaal afgebakend tot 0,5 meter onder maaiveld van de Tweede Wereldoorlog, maar blijkt op basis van raadpleging van topografische kaarten vanaf 1945 tot heden dat er al enkele grondroeringen hebben plaatsgevonden waardoor het verdacht gebied horizontaal ook verder verkleind dient te worden.

Op basis van bovenstaande zijn er volgens IDDS Explosieven B.V. te weinig aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen. Zodoende wordt deze indicatie van de luchtaanval als **niet verdacht** beschouwd.

Figuur 6: Afbeelding van twee *Mosquito* toestellen die, volgens het vooronderzoek van AVG, de aanval op een trein op 4 augustus 1944 zouden hebben uitgevoerd. Bron: Beeldbank NIMH, collectie Fotoafdrucken Koninklijke Luchtmacht, objectnummer 2157-103-003.

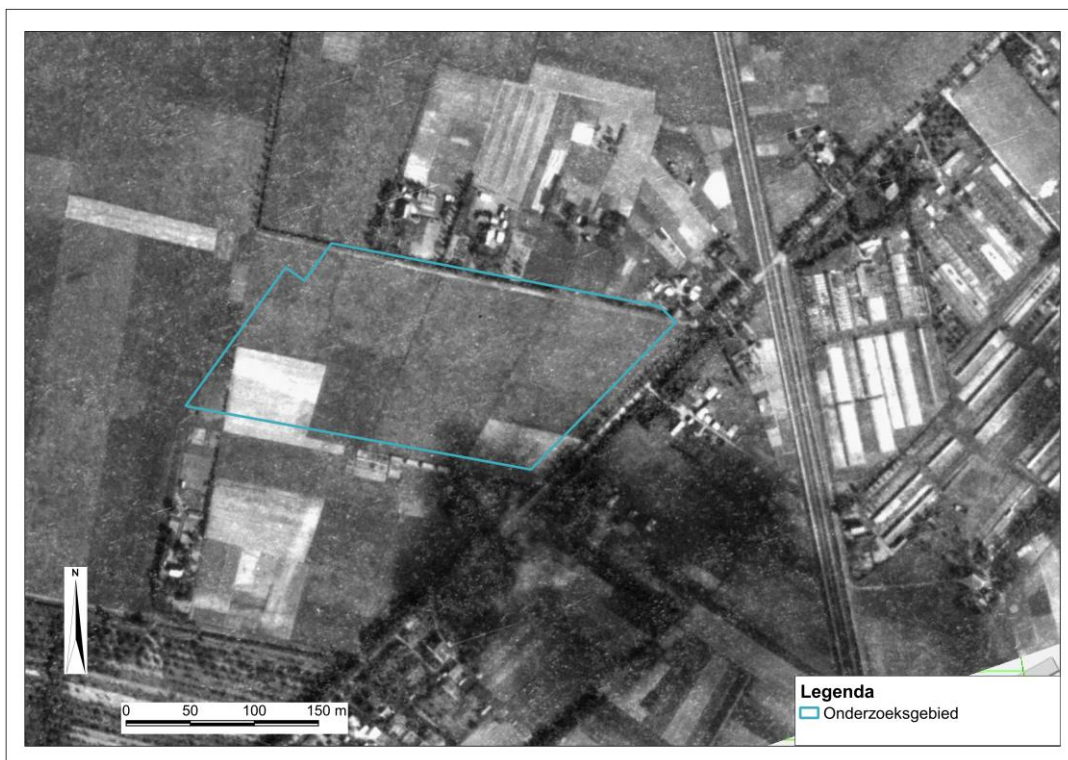
⁴ Historisch vooronderzoek 'PGO Veluwe (ROZ-139)', kenmerk 1662183-VO-02-ROZ-139, d.d. 2 maart 2018 (firma AVG), p. 121.

2.3 Aanvullende bronnen

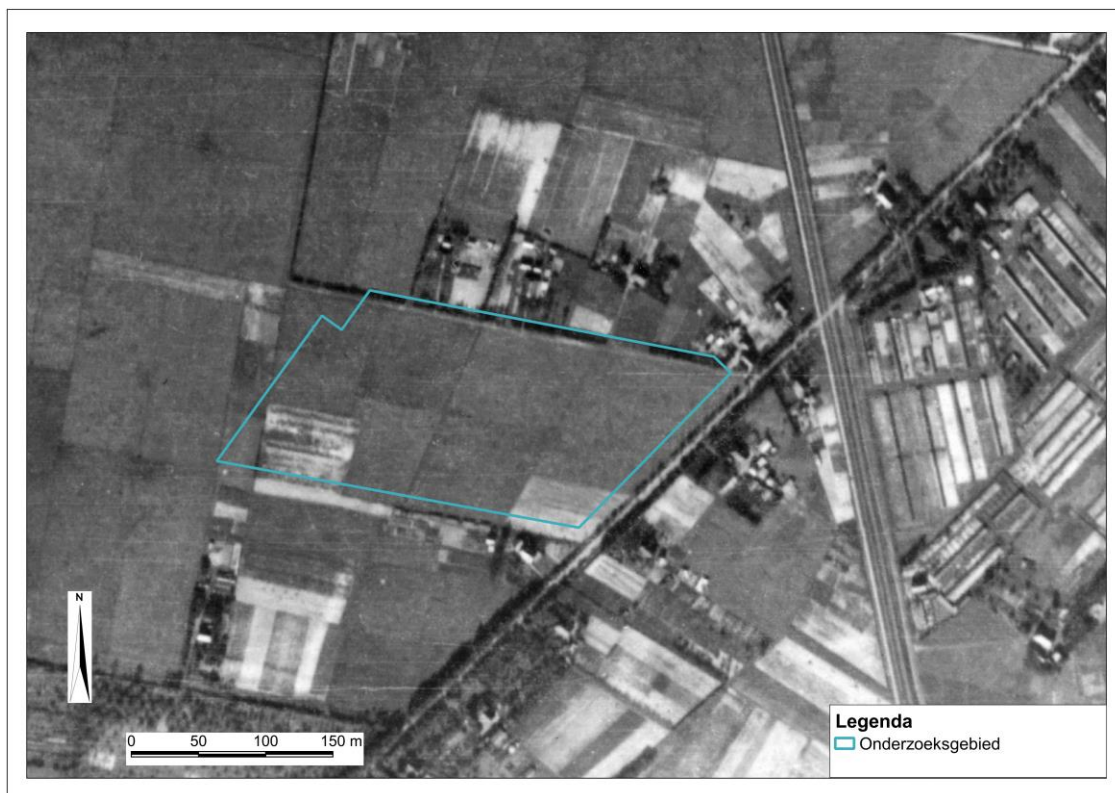
In deze paragraaf wordt de raadpleging van een aantal aanvullende bronnen uitgewerkt omdat het historisch vooronderzoek van AVG niet het volledige onderhavige onderzoeksgebied dekt. Tijdens de Tweede Wereldoorlog maakten geallieerde vliegtuigen duizenden vluchten over bezet Nederland om onder andere Duitse militaire verdedigingswerken in kaart te brengen. Hierbij maakten de piloten veel luchtfoto's. De luchtfoto's zijn voor historici en met name voor de opsporing van ontplofbare oorlogsresten van groot belang, daar naast de Duitse verdedigingswerken ook schade van oorlogshandelingen, zoals kraters ten gevolge van afwerpmunitie, waarneembaar. IDDS Explosieven B.V. heeft in het verleden diverse onderzoeken naar OO uitgevoerd in Harderwijk tijdens de Tweede Wereldoorlog. Zodoende bevat de interne database van IDDS Explosieven B.V. diverse luchtfoto's van Harderwijk en omgeving. Op een viertal luchtfoto's is het onderzoeksgebied waarneembaar. De foto's zijn genomen tussen september 1943 en augustus 1945. IDDS Explosieven B.V. heeft deze foto's gegeorefereneerd en nader bestudeerd om eventuele sporen van oorlogshandelingen te kunnen waarnemen. Hierbij is met name gekeken naar:

- De aanwezigheid van Duitse verdedigingswerken, bestaande uit:
 - o loopgraven;
 - o geschutstellingen;
 - o (munitie)bunkers;
- Kraters ten gevolge van luchtaanvallen en bombardementen, met name aangericht door vliegtuigbommen (afwerpmunitie) of raketten. Schade van een luchtaanval met boordwapengeschut, zoals op 4 augustus 1944 uitgevoerd, is vanwege het kleine kaliber (20 mm) op luchtfoto's niet waarneembaar.

Op de vier geraadpleegde luchtfoto's zijn geen bijzonderheden waar te nemen voor het onderzoeksgebied. Op basis van bovenstaande en op basis van de overige aanvullende bronnen (zie paragraaf 1.3) zijn er volgens IDDS Explosieven B.V. te weinig aanknopingspunten om een verdacht gebied af te bakenen voor het onderzoeksgebied Brinken in de Zoom. Zodoende wordt het gebied als **niet verdacht** beschouwd.

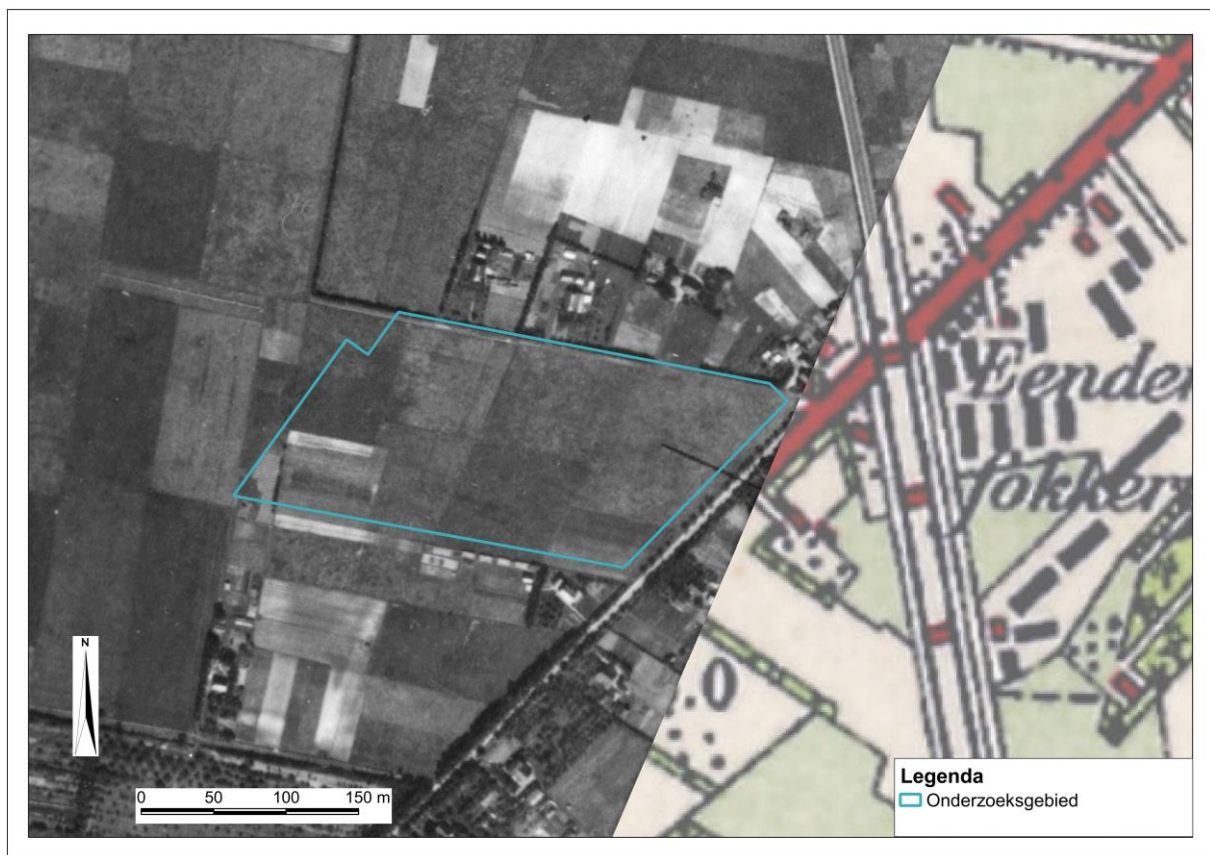
Figuur 7: Een luchtfoto van 9 september 1943. Er zijn geen bijzonderheden waarneembaar. Bron: IDDS database.

Figuur 8: Een luchtfoto van 9 oktober 1944. Wederom zijn er geen bijzonderheden waarneembaar voor het onderzoeksgebied.
Bron: IDDS database.

Figuur 9: Een luchtfoto van 15 maart 1945. Wederom zijn er geen bijzonderheden waarneembaar voor het onderzoeksgebied.
Bron: IDDS database.

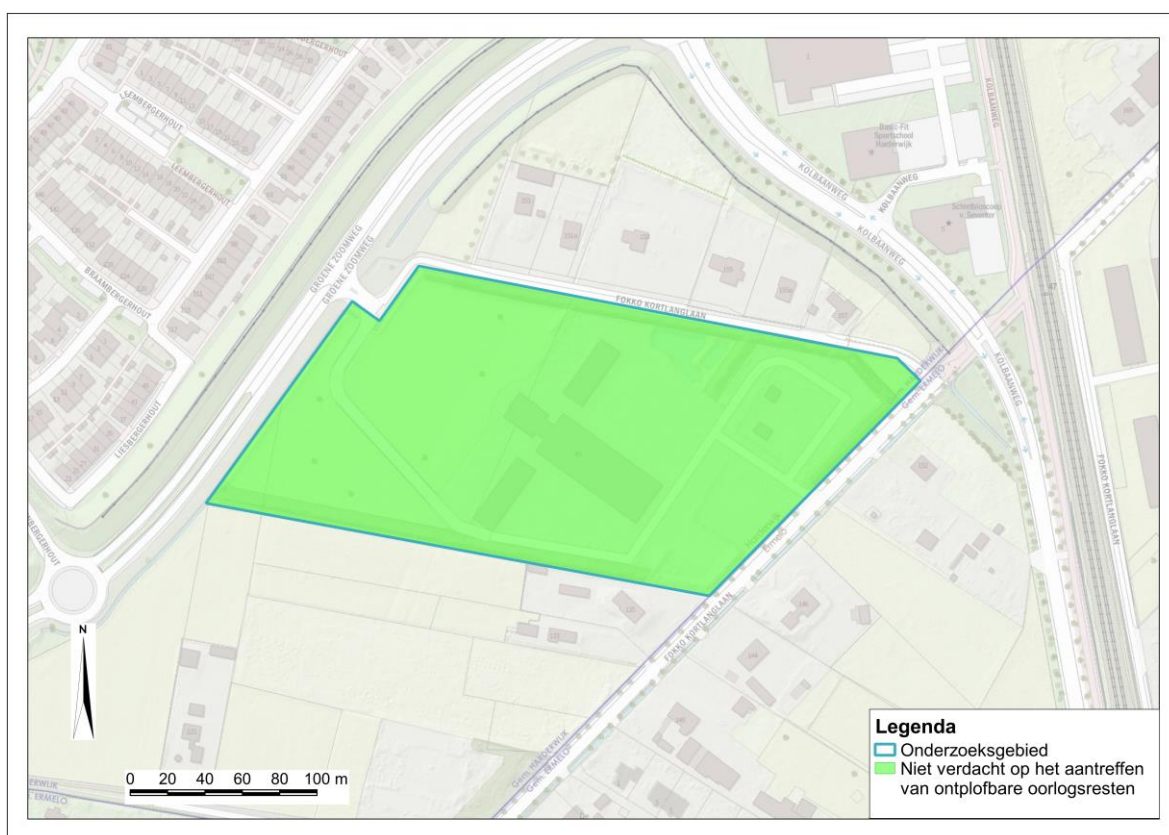

Figuur 10: Een luchtfoto van 28 augustus 1945. Wederom zijn er geen bijzonderheden waarneembaar voor het onderzoeksgebied. Bron: IDDS database.

3. Conclusie en advies

3.1 Conclusie

IDDS Explosieven B.V. heeft diverse bronnen geraadpleegd om te achterhalen of het onderzoeksgebied tijdens de Tweede Wereldoorlog betrokken is geweest bij oorlogshandelingen. Naast het vooronderzoek in directe nabijheid van het onderzoeksgebied zijn ook literatuur, de archieven van het NIMH en diverse luchtfoto's over de periode september 1943 tot en met augustus 1945 geraadpleegd. Er zijn geen indicaties dat er binnen het onderzoeksgebied ten tijde van de Tweede Wereldoorlog oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden die doen vermoeden dat er binnen het onderzoeksgebied ontplofbare oorlogsresten te verwachten zijn. Zodoende kan het onderzoeksgebied als niet verdacht worden beschouwd.

Figuur 11: Het onderzoeksgebied is niet verdacht op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten.

IDDS Explosieven B.V. streeft naar een zo groot mogelijke representativiteit van het onderzoek. Een QuickScan Ontplofbare Oorlogsresten is echter gebaseerd op een beknopt bronnenonderzoek en betreft geen compleet historisch vooronderzoek conform het Certificatieschema Vooronderzoek en Risicoanalyse ontplofbare oorlogsresten (CS-VROO). Het blijft zodoende mogelijk dat relevante informatie niet achterhaald is, welke mogelijk tot andere uitkomsten en conclusies kan leiden.⁵

⁵ De QuickScan kan daarom niet worden geïnterpreteerd als een analyse die een volledig of compleet beeld weergeeft voor het al dan niet daadwerkelijk aanwezig zijn van ontplofbare oorlogsresten. Het is de door IDDS Explosieven B.V. verzamelde beschikbare informatie over het onderzoeksgebied en brengt dat in beeld met de benoeming van de mogelijkheid van het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten in dat gebied. De opdrachtgever neemt het besluit om al dan niet nader onderzoek te doen uitvoeren om risico's verder te verkleinen op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten in het onderzoeksgebied en enkel de opdrachtgever is verantwoordelijk voor deze beslissing en de daaruit voortvloeiende consequenties en mogelijke schade. IDDS Groep BV of haar deelbedrijven sluiten iedere aansprakelijkheid uit voor het toepassen van de inhoud van de QuickScan en de inhoud zelf van de QuickScan, en mogelijke daaruit voortvloeiende schade in welke vorm dan ook, direct of indirect.

3.2 Advies

Niet verdacht

Het onderzoeksgebied is niet verdacht op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten. De voorgenomen werkzaamheden kunnen plaatsvinden binnen de contouren van het onderzoeksgebied zoals weergegeven in figuur 11 zonder dat vervolgstappen ondernomen hoeven te worden in de explosievenopsporing. Hoewel er geen feitelijk aantoonbare aanleiding is het onderzoeksgebied verdacht te verklaren, adviseert IDDS Explosieven B.V. u om het uitvoerend personeel voorafgaand aan werkzaamheden in de te bewerken gebieden altijd te instrueren aan de hand van het Protocol spontaan aantreffen ontplofbare oorlogsresten (zie bijlage 1). De belangrijkste punten hieruit:

1. Staak onmiddellijk de werkzaamheden nabij het verdachte object;
2. Kom niet aan het object, verplaats deze niet en breng geen markeringen aan;
3. Neem contact op met de politie 0900-8844;
4. Zet de omgeving af en laat niemand toe;
5. Houd het object (op afstand) in de gaten tot de politie of de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) ter plekke is;
6. Hervat de werkzaamheden pas na overleg met de politie.

In het geval van het onverhoopt aantreffen van munitieverdachte objecten nooit en te nimmer verdere acties te ondernemen behalve direct contact op te nemen met de politie op telefoonnummer: 0900-8844.

Bijlage 1: Protocol spontaan aantreffen ontplofbare oorlogsresten

Protocol voor het spontaan aantreffen van (vermoedelijk) ontplofbare oorlogsresten tijdens werkzaamheden

Doel

Het doel van dit protocol is het beschrijven hoe de betrokken medewerkers dienen te handelen bij het spontaan aantreffen van ontplofbare oorlogsresten (hierna: OO) bij de uitvoering van (grondroerende) werkzaamheden. Door het volgen van dit protocol wordt onveilig handelen met mogelijke gevolgen voor personeel en materieel voorkomen.

Inleiding

Bij bodemroerende werkzaamheden kunnen in Nederland (restanten van) OO uit de Tweede Wereldoorlog aangetroffen worden. Nederland is immers vijf jaar lang oorlogsgebied geweest.

Om het risico op het aantreffen van dergelijke OO te verkleinen kan een historisch vooronderzoek uitgevoerd worden. Dit onderzoek bepaald of het gebied verdacht is op OO. Aansluitend kan een opsporingsonderzoek uitgevoerd worden voor het daadwerkelijk opsporen van OO. Hoewel het risico op het aantreffen van OO middels opsporing geminimaliseerd wordt, is het niet geheel uit te sluiten dat tijdens grondroerende werkzaamheden spontane vondsten van OO worden gedaan. Ook in gebieden waar op basis van ervaring of onderzoek geen OO worden verwacht, kunnen deze aangetroffen worden.

In dit protocol wordt beschreven hoe men om dient te gaan met het vinden van vermoedelijke OO en hoe er gehandeld dient te worden in een dergelijk geval. De beschrijving van de handelswijze kan opgedeeld worden in drie fasen:

1. Voor aanvang van de werkzaamheden;
2. Bij het aantreffen van een verdacht object;
3. Afhandeling door de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD).

Bij dit protocol zijn enkele voorbeelden van OO weergegeven om het herkennen van dergelijke objecten enigszins te vergemakkelijken (zie bijlage). De beoogde resultaten van dit protocol zijn de spoedige ruiming van het verdachte object, het voorkomen van onnodige risico's en het creëren van een veilige werkomgeving.

Aantreffen van een verdacht mogelijk explosief object

Bij het aantreffen van een object, een OO, of door de vinder als zowaar wordt aangemerkt is het van groot belang dat de vinder correct handelt. De manier van handelen wordt hieronder besproken en staat stapsgewijs aangegeven.

De vinder van het object dient er voor te zorgen dat:

- De werkzaamheden direct na de vondst worden stil gelegd nabij het verdachte object (50 meter rond de locatie van het object);
- Het object **NIET** wordt beroerd;
- Het object **NIET** wordt verplaatst;
- Het object wordt **NIET** gemarkeerd;
- Omgeving van het object afzetten en zo veel mogelijk vrijhouden van personen;
- Verdacht object in de gaten houden totdat politie of EODD arriveert;

De vinder van het object of een door hem toegewezen persoon zal zo spoedig mogelijk het bevoegd gezag of diens vertegenwoordiger, de politie, over de vondst informeren. Tevens, indien het van toepassing is, de opdrachtgever/uitvoerder in kennis stellen van de vondst.

Bij het melden van de vondst van een vermoedelijk OO dient tenminste de volgende informatie doorgegeven te worden:

- Naam, functie en telefoonnummer van de melder;
- De ligplaats van het object;
- Een omschrijving van het object;
- Hoeveel objecten er zijn aangetroffen;
- Naam en telefoonnummer van de contactpersoon die bekend is met de ligplaats van het object;
- (Indien mogelijk) Een foto van het object.

Let op bij het vaststellen van de gegevens dat dit wordt gedaan zonder dat het voorwerp wordt bewogen of verplaatst. Wat betreft het vermelden van de afmetingen volstaat het geven van een schatting.

De aannemer/uitvoerder dient er vervolgens zorg voor te dragen dat de werkzaamheden in de omgeving van het object stilgelegd worden. Aanwezige personen dienen uit de omgeving van het object te worden verwijderd en te worden geïnformeerd over de aanwezigheid van de vondst met het verzoek dit niet uitgebreid te melden of door te geven zoals b.v. via sociale media. In overleg met de politie kunnen aanvullende maatregelen worden genomen zoals afscherming of afsluiting van het terrein. De politie geeft vervolgens de vondst van het vermoedelijke OO door aan de EODD.

Afhandeling door EODD

Door tussenkomst van de politie zal de komst van de EODD worden geregeld. Afhankelijk van het gevaar en de ligplaats kan dit op zeer korte termijn zijn. De EODD bepaalt, na een inspectie van het object op de vindplaats, welke vervolgstappen genomen dienen te worden. Het vervolg van de handelswijze wordt door de EODD afgestemd met het bevoegd gezag en de politie. Als wordt besloten tot ruiming van het object dan is de politie het aanspreekpunt voor de EODD (en indien nodig ook voor de aannemer).

Wanneer na identificatie door de EODD van het aangetroffen object blijkt dat het niet om een OO gaat, kunnen de werkzaamheden in overleg met de EODD weer worden hervat.

Indien het aangetroffen object inderdaad een OO betreft, worden door de EODD – in overleg met de politie en het Bevoegd Gezag – stappen genomen om het OO onschadelijk te maken. Nadat het OO onschadelijk is gemaakt dient in overleg tussen de opdrachtgever en een explosieven opsporingsbedrijf/EODD bepaald te worden of er sprake is van een incidentele vondst of van een verdacht gebied. In het eerste geval kunnen de werkzaamheden weer worden hervat. In het tweede geval blijven de werkzaamheden gestaakt en worden maatregelen genomen om het risico op het aantreffen van verdere OO te minimaliseren. Bij het uitvoeren van deze maatregelen kan een CS-OOO gecertificeerd opsporingsbedrijf worden ingeschakeld.

Aan de inzet van de EODD en de eventuele benodigde lokale dienstverlening (politie en dergelijke bij ontruiming) zijn geen kosten verbonden.

Betrokken instanties

Bevoegd Gezag

De burgemeester van de gemeente waarbinnen het verdacht object wordt aangetroffen is het Bevoegd Gezag. Het Bevoegd Gezag is binnen de gemeente verantwoordelijk voor het handhaven van de openbare orde en veiligheid en dient als zodanig betrokken te worden in de besluitvorming omtrent een eventuele ruiming van een OO. Namens Bevoegd Gezag kan een vertegenwoordiger optreden. In dit geval vaak de politie.

Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)

De EODD is de enige instantie in Nederland die gerechtigd is OO te ruimen. Indien een verdacht object een OO blijkt te zijn, draagt deze instantie zorg voor de ruiming en adviseert het de politie en het Bevoegd Gezag over de te nemen stappen.

Explosieven opsporingsbedrijf

Medewerkers van een opsporingsbedrijf bezitten de kennis, vaardigheden en ontheffingen om explosieven op te sporen, te benaderen en te identificeren. Daarnaast kunnen zij medewerkers voorafgaande aan de werkzaamheden instrueren hoe zij om moeten gaan met de spontane vondst van verdachte objecten.

Politie

De politie heeft tot taak het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Als zodanig neemt de politie een centrale rol in bij het veiligstellen van de omgeving en de communicatie met de EODD en het Bevoegd Gezag. Het nummer van de politie in geval OO worden aangetroffen is: 0900-8844.

VOORBEELDEN VAN ONTPLOFBARE OORLOGSRESTEN

Afwerpmunitie (bommen)

Klein kaliber munitie (geweerpatronen) tot kaliber 20 mm

Handgranaten

Geweergranaten

Munitie voor granaatwerpers

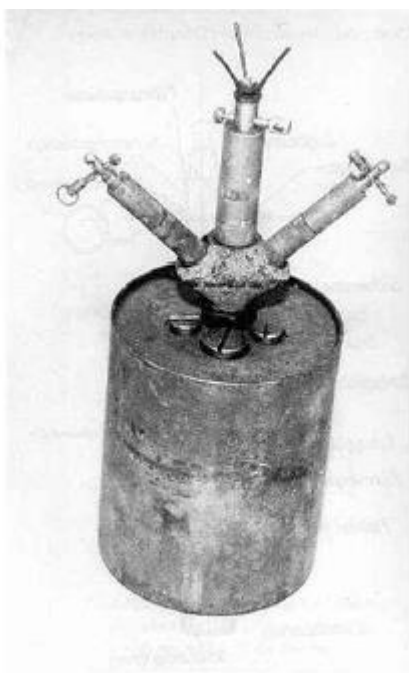
Raketten

Geschutmunitie vanaf kaliber 20 mm. (granaten en mortiergranaten)

Mijnen (anti-personeel en anti-tank)

Ontstekingsinrichtingen (van geschutmunitie)

